

UTICAJ LATENTNIH REZERV I SKRIVENIH GUBITAKA NA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE PREDUZEĆA

INFLUENCE OF LATENT RESERVES AND HIDDEN LOSSES IN THE FINANCIAL STATEMENTS OF THE COMPANY

Adisa Žižić, dipl. ecc
Ekonomski fakultet Brčko
adisa892010@live.com

APSTRAKT

U ovom radu pobliže su objašnjene latentne rezerve i skriveni gubici kao i njihov uticaj na finansijske izvještaje preduzeća. Uključenost ili isključenost postojanja latentnih rezervi i skrivenih gubitaka se odnosi na ispravnost bilansa, koji utiču na objektivno iskazivanje i analitičko vrednovanje finansijskog i prinosnog položaja preduzeća. Cilj rada je da se utvrdi kako latentne rezerve i skriveni gubici utiču na donošenje poslovnih odluka.

Ključne riječi: latentne rezerve, skriveni gubici, princip opreznosti

ABSTRACT

This paper explains in detail the latent reserves and hidden losses, as well as their impact on the financial reports of the company. The exclusion or inclusion of latent reserves and hidden losses relate to the validity of the balance, which affects the expression of an objective and analytical evaluation of the financial and profit position of the company. The aim is to determine how latent reserves and hidden losses affect business decision making.

Key words: latent reserves, hidden losses, the principle of caution

UVOD

Sušтина procjenjivanja bilansnih pozicija leži u primjeni obuhvatanja određenih materijalnih i ostalih poslovno-ekonomskih kategorija preduzeća po određenim cijenama. Politika rezervi može biti: *politika otvorenih rezervi* i *politika latentnih rezervi*. Rezervni kapital se formira nastankom i korištenjem otvorenih i latentnih rezervi, pri čemu se ne zahtijeva isplata dividendi, što je povoljno za preduzeće imajući u vidu da se na taj način smanjuje njegov novčani izdatak. Ovdje će se pažnja posvetiti latentnim rezervama, ali i njihovoj suprotnoj bilansnoj kategoriji – skrivenim gubicima, kao i njihovom uticaju na finansijske izvještaje preduzeća.

POJAM I KARAKTERISTIKE LATENTNIH REZERV I

Latentne rezerve predstavljaju dio sopstvenog kapitala. Iako ne postoji mogućnost izvođenja direktnog zaključka o njihovoj visini, s obzirom da se ne iskazuju u bilansu, njihovo postojanje se može naslutiti. Latentne rezerve nastaju potcjenjivanjem pozicija aktive i precjenjivanjem pozicija pasive, što, u oba slučaja, ima za posljedicu smanjenje periodičnog rezultata. Latentne rezerve predstavljaju dio realizovanog dobitka, koji se anticipiranjem rashoda „odlaže“ na stranu. Prema tome, latentne rezerve su isto što i otvorene (javne) rezerve, s tom razlikom što postojanje latentnih rezervi nije moguće uočiti u bilansu [Ranković, 1992, str. 412].

Postoji razlika između latentnih rezervi i skrivenih rezervi. *Latentne* rezerve nastaju korištenjem svih raspoloživih instrumenata bilansne taktike, naročito opšteg principa trgovačke opreznosti, fundamentalnog principa realizacije i principa impariteta, a sve u cilju smanjenja periodičnog rezultata. *Skrivene* rezerve predstavljaju uglavnom rezultat smišljenih postupaka dobitaka, koji se ne mogu braniti pomenutim načelima urednog knjigovodstva i bilansiranja [Ranković, 2010, str. 420].

Daleke 1903. godine, tematikom stvaranja latentnih rezervi bavio se Rem (Rehm poznati njemački autor iz područja bilansnog prava) u djelu „Bilansi akcionarskih društava“. Rem je smatrao da latentne rezerve

nastaju potcjenjivanjem vrijednosti aktivnih bilansnih pozicija (zaliha, postrojenske imovine, hartije od vrijednosti), pa čak i potpunim izostavljanjem pojedinih imovinskih dijelova iz bilansa. Takođe, njihov nastanak je omogućen precjenjivanjem vrijednosti pasivnih bilansnih pozicija unošenjem fiktivnih obaveza, bilo u korist lica koja uopšte ne postoje, bilo u korist lica koja postoje, ali koja nemaju potraživanja od preduzeća [Ranković, 2010, str. 421].

U kontekstu dinamičkog shvatanja o propisima, latentne rezerve se ograničavaju propisima akcionarskog prava. Zbog toga se zakonska prinuda, u novije vrijeme, uključuje u uzroke njihovog nastajanja. Uzimajući u obzir postojanje zakonske prinude, mogućnosti biranja između različitih zakonskih dopustivih vrijednosti, kao i nastojanje da se zadovolje razni bilansno – politički ciljevi, prema kriterijumu nastajanja razlikuju se: *prinudne latentne rezerve, procjenjene latentne rezerve prema pravu izbora i latentne rezerve po slobodnoj volji* [Romić, 2003, str. 214].

Prinudne latentne rezerve nastaju automatskom primjenom obaveznih zakonskih propisa o procjenjivanju, i na koje nema uticaja lica koje ih balansira. **Procjenjene latentne rezerve** se pojavljuju u dva slučaja: *usljed postojanja prava izbora između različitih zakonskih vrijednosti i uslijed stvarne procjene*. Iz ovih nesigurnosti proističu rizici čija se težina ocjenjuje. Iz te procjene mogu da proisteknu tri različite vrste latentnih rezervi, i to: *latentne rezerve koje nastaju iz potcjenjivanja perioda korištenja, latentne rezerve koje nastaju iz precjenjivanja dnevne vrijednosti i latentne rezerve koje nastaju iz precjenjivanja visine pokrivača* [Ranković, 1992, str. 422].

Latentne rezerve po slobodnoj volji se pojavljuju u situaciji kada se samovoljno potcjenjuje vrijednost koja odgovara propisima o procjenjivanju ili načelima urednog knjigovodstva. U slučaju, kada se ispuste iz bilansa pojedine vrijednosti kao što su zavisni troškovi nabavke, na način uključivanja u rashode umjesto njihovog aktiviranja, se pojavljuju latentne rezerve po slobodnoj volji.

Haks (Hax) razvrstava latentne rezerve prema kriterijumu roka vezivanja za preduzeće na: *trajne i privremene latentne rezerve*. Trajne latentne rezerve su one koje ostaju u preduzeću do samoga kraja t.j., do trenutka likvidacije preduzeća. A privremene latentne rezerve su one koje nisu trajno vezane za preduzeće [Ranković, 2010, str. 423].

Potcjenjivanjem bilansnih pozicija aktive (na naredni poslovni period se prenosi srazmjerno mali dio troškova), odnosno precjenjivanje bilansnih pozicija pasive (kada se jedan dio tekućeg prihoda prenosi na buduće prihode), dovodi do pojave latentnih rezervi. U obrnutom slučaju, precjenjivanje aktivnih bilansnih pozicija, odnosno potcjenjivanje pasivnih bilansnih pozicija dovodi do nastanka skrivenih gubitaka [Vidaković, 2001, str. 151].

Tri su glavna razloga usljed kojih se pojavljuju latentne rezerve, a na koje ukazuje analiza oblika pojavljivanja latentnih rezervi: *prvi razlog* se javlja kao posljedica objektivnih poteškoća tačnog raspodjeljivanja troškova sadašnjih i budućih perioda, *drugi razlog* pojave latentnih rezervi je razborita primjena bilansnog principa opreznosti, *treći razlog* se javlja kao posljedica svjesnih manipulacija odgovornih lica u preduzeću, u cilju ostvarivanja poslovno – političkih težnji [Vidaković, 2001, str. 151].

Latentne rezerve kod potcjenjivanja dijelova aktive mogu nastati: *potcjenjivanjem vrijednosti osnovnih sredstava, potcjenjivanjem vrijednosti zaliha, te potcjenjivanjem vrijednosti potraživanja i hartija od vrednosti*. Primjena principa opreznosti može uticati na stvaranje latentnih rezervi usljed dva načina. *Latentne rezerve* mogu nastati ukoliko dođe do predviđenog povećanja cijena ili se njihov porast zaustavi i vrati na početni nivo. Na taj način, bilans sastavljen u prethodnom periodu uz uvažavanje principa opreznosti sa potencijalno mogućim rezervama će postati realan. Pored toga, *latentne rezerve* mogu nastati i na drugi način, i to ukoliko se predviđeno povećanje cijena nastavi, ako se zbog obilno vršenih otpisa osnovna sredstva potpuno otpišu iako i dalje ostaju funkcionalno sposobna i ako rezervisane sume prihoda u pasivi ne budu utrošene. Svi navedeni slučajevi dovode do toga da bilans neće biti realan i sadržaće u sebi latentne rezerve. Pojava latentnih rezervi ali i skrivenih gubitaka rezultat je svjesne težnje odgovornih lica u preduzeću. Može se navesti nekoliko slučajeva: *izostavljanje nekih pozicija iz aktive ili dijelova prihoda iz bilansa, metode vezane za manipulacije oko precjenjivanja realiteta i manipulacije sa tranzitornim aktivnim i pasivnim bilansnim pozicijama*.

Latentne rezerve se ukidaju prodajom imovinskih dijelova koji ih sadrže. Sve latentne rezerve koje imaju privremeni karakter mogu se ukinuti prije likvidacije preduzeća, bez obzira na koji su način nastale. Ukidanje privremenih latentnih rezervi može da bude namjerno i nenamjerno. *Namjerna likvidacija latentnih rezervi* je manje ili više povezana sa poslovno – političkim ciljevima i po prirodi je samovoljna.

Nenamjerna likvidacija latentnih rezervi nastaje: smanjenjem amortizacionih kvota ispod normalnih u slučaju degresivne metode otpisa osnovnih sredstava, odnosno prestankom otpisa dijelova postrojenjske imovine prije isteka roka njihove upotrebe, sniženjem nabavnih cijena materijala, u slučaju korištenja LIFO metode, prodajom imovinskih dijelova u kojima su latentne rezerve nagomilane, naplatom ranije otpisanih i djelimično otpisanih potraživanja [Cvetković, Pavlović, 2005, str. 49].

Trgovačko akcijsko pravo ne raspolaže direktnim propisima koji se odnose na dopustivost i nedopustivost stvaranja i ukidanja latentnih rezervi, nego se zaključci o tome izvode iz opštih propisa o procjenjivanju, kao i na osnovu propisa koji se odnose na procjenu pojedinih bilansnih pozicija. Trgovačko i akcijsko pravo prije i poslije *IV Direktive* ostavlja mogućnost za nastanak latentnih rezervi, i pored nastojanja da se ono ograniči.

Osnovu za formiranje latentnih rezervi predstavljaju: *princip opreznosti, pravo opcija izbora metoda procjenjivanja, poreske povlastice*. U onim zemljama gdje nabavne vrijednosti predstavljaju gornju granicu procjenjivanja, pojavljuje se još jedna osnova za tzv. “zakonske latentne rezerve”. Glavnu osnovu zakonski dopustivog stvaranja latentnih rezervi predstavlja *načelo opšte trgovačke opreznosti*. Princip *najniže vrijednosti*, mjerodavan za procjenu aktive, i princip *najviše vrijednosti*, nadležan za procjenjivanje obaveza, proističe iz načela opšte trgovačke opreznosti [Ranković, 2010, str. 425].

Pravo opcije za izbor metoda procjenjivanja omogućava slobodan izbor u nizu alternative među kojima su: *mogućnost aktiviranja poslovne vrijednosti stečene kupovinom, mogućnost alternativnog izbora metode otpisivanja postrojenjske imovine, mogućnost alternativnog izbora metode procjenjivanja predmeta obrtne imovine, mogućnost da se u cijenu koštanja može uključiti odgovarajući dio indirektnih troškova u obimu u kojem se odnosi na posmatrani period* [Romić, 2003, str. 214].

POJAM I KARAKTERISTIKE SKRIVENIH GUBITAKA

Skriveni gubici nastaju kao posljedica precjenjivanja pozicija aktive, kada se potcjenjuju rashodi, jer se na sljedeći period prenosi veći dio troškova i/ili potcjenjivanja pozicija pasive. Uglavnom se obaveze potcjenjuju, a sredstva precjenjuju, što utiče na formiranje manje visine rashoda u bilansu uspjeha i povećanje obračunatog kratkoročnog finansijskog rezultata. Svaki skriveni gubitak u bilansu stanja otkriva se u bilansu uspjeha u narednim obračunskim periodima [Radović i dr., 2001, str. 36].

Potcjenjivanjem vrijednosti zaliha materijala, nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda, umanjivanjem obračuna amortizacije, te iskazivanjem potraživanja koja su sporna nastaje *potcjenjivanje pozicija aktive*. Potcjenjivanje pozicija pasive nastaje, ukoliko se na štetu budućih prihoda, povećavaju tekući prihodi, ukoliko se za neprispjele dokumente izbjegava obračun rashoda, kao na primjer: *obračun utroška vode, kamata na kredite, struje i sl.* Praksa pokazuje, da se kod neadekvante procjene kursa inovalute (na niže) po odobrenim inokreditima obaveze potcjenjuju i iskazuje povoljniji finansijski rezultat od stvarnog. Otkrivanje skrivenih gubitaka u narednim obračunskim periodima zavisiće, u prvom redu, od brzine transformacije pozicija aktive u rashode, brzine dospeća obaveza kao i naplate potraživanja u kojima je gubitak preduzeća skriven.

Cilj skrivenog gubitka vezan je za potrebu traženja kredita kod banke, pa se tako gubitak želi prolongirati za neka naredna vremena, kada se mogu očekivati bolji finansijski rezultati. I latentne rezerve i skriveni gubici “kvare sliku” o finansijskoj poziciji konkretnog preduzeća i stoga treba težiti njihovom minimiziranju, odnosno svodenju bilansnih pozicija na njihove realne vrijednosti.

LATENTNE REZERVE I SKRIVENI GUBICI U FUNKCIJI RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Posljedice politike procjene kao najznačajnijeg segmenta računovodstvenih politika mogu biti *latentne rezerve i skriveni gubici*. Latentne rezerve nastaju u slučaju potcjenjivanja pozicija aktive ili precjenjivanja pozicije pasive. Potcjenjivanje *pozicija aktiva* ima za rezultat: *potcjenjivanje rashoda, nastanka niže amortizacione stope, vrednovanje zaliha po nižim vrijednostima i vrši se otpis potraživanja*. Precjenjivanje *pasivnih pozicija* znači prenos dijela tekućih prihoda na sljedeće godine, vršenje obračuna dugoročnih rezetvisanja za rizike i troškove, kao i za pasivna vremenska razgraničenja i obračun kamata.

Precjenjivanjem pozicija aktive nastaju skriveni gubici, gdje se potcjenjuju rashodi, tako da se na sljedeći period prenosi veći dio troškova ili u drugom slučaju njihov nastanak je moguć potcjenjivanjem pozicija pasive. Niže amortizacione stope dovode do potcjenjivanja *pozicije aktive*, dok se precjenjivanje zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda vrednuju po višim vrijednostima i izbjegavaju se otpisi potraživanja. Potcjenjivanje *pasive* nastaje ukoliko se tekući prihodi povećavaju na štetu budućih prihoda, zatim, ukoliko se izbjegava obračun dugoročnih rezervisanja za rizike i troškove i izbjegava obračun pasivnih vremenskih razgraničenja.

Tabela 1: Stvaranje latentnih rezervi potcjenjivanjem zaliha

Polazni podaci – realni bilans				Stvaranje latentnih rezervi potcjenjivanje zaliha			
AKTIVA	IZNOS	PASIVA	IZNOS	AKTIVA	IZNOS	PASIVA	IZNOS
Zgrade	50.000	Kapital	80.000	Zgrade	50.000	Kapital	80.000
Oprema	30.000	Dobit	10.000	Oprema	30.000	<i>Dobit</i>	<i>6.000</i>
Zalihe	70.000	Dugoročna	6.000	<i>Zalihe</i>	<i>66.000</i>	Dugoročna	6.000
Potraživanja	46.000	rezervisanja		Potraživanja	46.000	rezervisanja	
Novac	4.000	Dugoročni	64.000	Novac	4.000	Dugoročni	64.000
		kredit				kredit	
		Dobavljači	40.000			Dobavljači	40.000
UKUPNO	200.000	UKUPNO	200.000	UKUPNO	196.000	UKUPNO	196.000

Tabela 2: Stvaranje latentnih rezervi potcjenjivanjem dugoročnih rezervisanja

Polazni podaci – realni bilans				Stvaranje latentnih rezervi potcjenjivanje dugoročnih rezervisanja			
AKTIVA	IZNOS	PASIVA	IZNOS	AKTIVA	IZNOS	PASIVA	IZNOS
Zgrade	50.000	Kapital	80.000	Zgrade	50.000	Kapital	80.000
Oprema	30.000	Dobit	10.000	Oprema	30.000	<i>Dobit</i>	<i>8.000</i>
Zalihe	70.000	Dugoročna	6.000	<i>Zalihe</i>	<i>70.000</i>	Dugoročna	8.000
Potraživanja	46.000	rezervisanja		Potraživanja	46.000	rezervisanja	
Novac	4.000	Dugoročni	64.000	Novac	4.000	Dugoročni	64.000
		kredit				kredit	
		Dobavljači	40.000			Dobavljači	40.000
UKUPNO	200.000	UKUPNO	200.000	UKUPNO	200.000	UKUPNO	200.000

Tabela 3: Stvaranje skrivenih gubitaka potcjenjivanjem zaliha

Polazni podaci – realni bilans				Stvaranje skrivenih gubitaka potcjenjivanje zaliha			
AKTIVA	IZNOS	PASIVA	IZNOS	AKTIVA	IZNOS	PASIVA	IZNOS
Zgrade	50.000	Kapital	80.000	Zgrade	50.000	Kapital	80.000
Oprema	30.000	Dobit	10.000	Oprema	30.000	Dobit	13.000
Zalihe	70.000	Dugoročna	6.000	<i>Zalihe</i>	<i>73.000</i>	Dugoročna	8.000
Potraživanja	46.000	rezervisanja		Potraživanja	46.000	rezervisanja	
Novac	4.000	Dugoročni	64.000	Novac	4.000	Dugoročni	64.000
		kredit				kredit	
		Dobavljači	40.000			Dobavljači	40.000
UKUPNO	200.000	UKUPNO	200.000	UKUPNO	203.000	UKUPNO	205.000

Tabela 4: Stvaranje skrivenih gubitaka podcjenjivanjem dugoročnih rezervisanja

Polazni podaci – realni bilans				Stvaranje skrivenih gubitaka potcjenjivanjem dugoročnih rezervisanja			
AKTIVA	IZNOS	PASIVA	IZNOS	AKTIVA	IZNOS	PASIVA	IZNOS
Zgrade	50.000	Kapital	80.000	Zgrade	50.000	Kapital	80.000
Oprema	30.000	Dobit	10.000	Oprema	30.000	<i>Dobit</i>	<i>12.800</i>
Zalihe	70.000	Dugoročna	6.000	Zalihe	70.000	<i>Dugoročna</i>	<i>3.200</i>
Potraživanja	46.000	rezervisanja		Potraživanja	46.000	<i>rezervisanja</i>	
Novac	4.000	Dugoročni	64.000	Novac	4.000	Dugoročni	64.000
		kreditni				kreditni	
		Dobavljači	40.000			Dobavljači	40.000
UKUPNO	200.000	UKUPNO	200.000	UKUPNO	200.000	UKUPNO	200.000

UTICAJ LATENTNIH REZERV I SKRIVENIH GUBITAKA NA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE PREDUZEĆA

Pitanje uključenosti ili isključenosti postojanja latentnih rezervi i skrivenih gubitaka odnosi se na ispravnost bilansa, koji utiče na objektivno iskazivanje i analitičko vrednovanje finansijskog i prinostnog položaja preduzeća. Kroz računovodstvenu evidenciju i finansijsko izvještavanje (bilanse) latentne rezerve se ne uočavaju direktno ali postoje u preduzeću.

Prinudne latentne rezerve se formiraju automatski bez uticaja računovođe. Iz aktiviranja nekog ekonomskog dobra i principa procjenjivanja pojedinih imovinskih dijelova proističu procjenjene latentne rezerve po pravu izbora. Mogućnost slobodnog procjenjivanja bilansnih pozicija koje dopušta računovodstvena regulativa predstavljaju latentne rezerve po slobodnom opredjeljenju.

Preduzeće svoj već iskazani neuspjeh ostvarenim gubitkom teži odložiti skrivenim gubicima, koji se ne vide u bilansu uspjeha a niti se mogu uočiti u računovodstvenoj politici. U procesu procjenjivanja sastavnih elemenata aktive bilansa stanja višim vrednovanjem nastaju skriveni gubici u odnosu na njihovu stvarnu vrijednost, i nižim mogućim vrednovanjem elemenata pasive bilansa stanja – u odnosu na njihovu stvarnu (nominalnu) vrijednost.

Primjena principa opreznosti u postupku problematike procjene bilansnih pozicija je veoma osjetljiva. Realizacija ovog principa se u praksi vrši sredstvima koja se dosta subjektivno implementiraju i zbog toga mogu biti izvor zloupotrebe i nesvjesnog rada. Najčešće se radi o precjenjivanju na manju vrijednost, potcjenjivanju tekućih sredstava, rezervisanju, otpisu sredstava. Jasno je da razmatranje latentnih rezervi i skrivenih gubitaka podrazumijeva povezanost sredstava, obaveza i kapitala sa prihodima i rashodima, tj., povezanost bilansa stanja i bilansa uspjeha [Radović i dr., 2001, str. 426].

Tabela 5: Skraćeni bilans stanja

Aktiva	Iznos	Pasiva	Iznos
Nekretnine, postrojenja i oprema	450.000	Osnovni kapital	250.000
Zalihe	250.000	Dobit	200.000
Potraživanja	250.000	Rezervisanja	100.000
Gotovina	50.000	Dobavljači	450.000
Ukupno	1.000.000	Ukupno	1.000.000

Najkraći bilans uspjeha: (Prihodi 1.000.000 - Rashodi 800.000 = Dobit 200.000). Latentne rezerve su rezerve koje nastaju prenošenjem dobiti u neki naredni period na način da se, smanjuju potraživanja u bilansu stanja, ali se za taj iznos povećavaju rashodi i smanjuje dobit. Ako se potraživanja otpišu za 75.000 KM, bilans uspjeha izgleda kako slijedi (Prihodi 1.000.000 – Rashodi 825.000 = Dobit 175.000)

Tabela 6: Bilans stanja u slučaju otpisa potraživanja

Aktiva	Iznos	Pasiva	Iznos
Nekretnine, postrojenja i oprema	450.000	Osnovni kapital	250.000
Zalihe	250.000	<i>Dobit</i>	<i>125.000</i>
<i>Potraživanja</i>	<i>175.000</i>	Rezervisanja	100.000
Gotovina	50.000	Dobavljači	450.000
Ukupno	925.000	Ukupno	925.000

U slučaju da se povećaju rezervisanja po osnovu garancija za 75.000 KM, bilans stanja izgleda kako slijedi.

Tabela 7: Bilans stanja u slučaju povećanja rezervisanja

Aktiva	Iznos	Pasiva	Iznos
Nekretnine, postrojenja i oprema	450.000	Osnovni kapital	250.000
Zalihe	250.000	<i>Dobit</i>	<i>125.000</i>
Potraživanja	250.000	<i>Rezervisanja</i>	<i>175.000</i>
Gotovina	50.000	Dobavljači	450.000
Ukupno	1.000.000	Ukupno	1.000.000

U posljednjoj tabeli se smanjuje dobit, jer su veći rashodi na osnovu rezervisanja za 75.000 KM, pa je manja dobit za isti iznos.

U narednim tabelama su prikazani slučajevi stvaranja skrivenih gubitaka, koristeći iste podatke iz bilansa, preduzeće bi ostvarilo gubitak od 50.000 KM. (Prihodi 1.000.000 – Rashodi 1.050.000 = Gubitak 50.000) Sa povećanjem zaliha uslijed povećanja nedovršene proizvodnje, preduzeće će sakriti gubitak od 500.000 KM, jer će precjeniti aktivu, zapravo zalihe, a potcjeniti rashode. To znači da je dio dobiti iz budućih obračunatih perioda, prenesen u sadašnji obračun poslovnog rezultata .

Tabela 8: Bilans stanja u slučaju skrivenih gubitaka

Aktiva	Iznos	Pasiva	Iznos
Nekretnine, postrojenja i oprema	450.000	Osnovni kapital	250.000
<i>Zalihe</i>	<i>300.000</i>	<i>Dobit</i>	<i>250.000</i>
Potraživanja	250.000	Rezervisanja	100.000
Gotovina	50.000	Dobavljači	450.000
Ukupno	1.100.000	Ukupno	1.100.000

ZAKLJUČAK

Postojanje latentnih rezervi ili skrivenih gubitaka otežava donošenje poslovnih odluka, odnosno dolazi do donošenja pogrešnih odluka na osnovu finansijskih izvještaja koji imaju visoke vrijednosti latentnih rezervi ili skrivenih gubitka. Do ovoga može doći ako se više uzastopnih godina koriste ili skriveni gubici ili latentne rezerve jer dolazi do pogrešnog prikazivanja pozicija u bilansima, a to narušava u velikoj mjeri finansijsku ravnotežu preduzeća a samim tim i finansijski položaj preduzeća. Ova pojava može u nedogled trajati ako preduzeće ne bude vršilo reviziju ili ne izvrši promjena računovodstvene politike koja bi dovela do poboljšanja kvaliteta finansijskih izvještaja.

LITERATURA

- [1] Ranković. M. J., (1992). Teorija bilansa, Ekonomski fakultet, Beograd.
- [2] Rankovic. M. J., (2010). Teorija bilansa, 14. izdanje, Ekonomski fakultet, Beograd.
- [3] Romić. L., (2003). Teorija bilansa, Ekonomski fakultet, Subotica.
- [4] Vidaković, (2001). Analiza poslovanja preduzeća u tržišnoj privredi, Mala knjiga – Novi Sad, Beograd.
- [5] Cvetković. N., Pavlović. V., (2005). Uvod u analizu poslovanja, Megatrend, Beograd.
- [6] Radović. R., Piljić. J., Kapić. R., (2011). Finansijsko izvještavanje, OFF-SET, Tuzla.